

Nr 520.

Av herr **Johanson** i Hallagården, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 187, med förslag till ecklesiastik boställsordning m. m.*

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 187 med förslag till ecklesiastik boställsordning m. m. får jag anföra följande.

Propositionen innehåller mycket sparsamma upplysningar om hur man tänkt sig förvaltningen av de boställen, vilkas avkastning ingår direkt till kyrkofonden, de s. k. allmänna kyrkohemmanen. I lagtexten säges blott, att de skola förvaltas av domkapitlen för kyrkofondens räkning enligt de närmare föreskrifter, Konungen meddelar, samt att stiftsintenden skall biträda domkapitlet vid förvaltningen. I motiveringen förekommer föga därutöver.

För närvarande förvaltas dessa hemman på samma sätt som andra löneboställen. Enda skillnaden är, att byggnadsförskott icke kan erhållas ur kyrkofonden. Det är givet, att förvaltningen beträffande de allmänna kyrkohemmanen, lika väl som i fråga om övriga boställen, är i trängande behov av förenkling. En sådan synes också vara åsyftad. De närmare föreskrifterna härom skulle utfärdas administrativt.

Den föreslagna anordningen med stiftsintendenten såsom den verksamma kraften i förvaltningen synes mig icke tillfredsställande. Stiftsintendenten skall ju ha skoglig utbildning och kan knappast förutsättas vara särskilt väl lämpad att omhänderta jordbruksfastigheter. Även om i Lunds stift, där ungefär hälften av alla allmänna kyrkohemman äro belägna, stiftsintendenten, såsom avsett är, skulle utbytas mot en assistent med agronomutbildning, finnes ingen garanti för att förvaltningen blir praktiskt och ekonomiskt ordnad. På ett område som detta kan den teoretiska utbildningen icke ersätta den praktiska erfarenheten och ortskännedomen.

Den föreslagna anordningen är så mycket mera olämplig, som det finnes ett organ med både erfarenhet och ortskännedom, vilket kan få sig förvaltningen anförtrodd, nämligen boställsnämnden. Denna skulle också enligt propositionen bibehållas, men dess befattning inskränkas till de av pastoraten förvaltade boställena. Enligt min mening finnes ingen anledning till en sådan inskränkning, utan bör man utnyttja boställsnämndernas kapacitet även i fråga om de allmänna kyrkohemmanen. Jag föreslår därför, att andra stycket av 69 § i förslaget till ecklesiastik boställsordning utgår.

De närmare föreskrifterna om boställsnämndens befogenheter torde böra utfärdas administrativt enligt första stycket i paragrafen. I huvuddrag synas de nuvarande bestämmelserna kunna tjäna till ledning, naturligtvis med de modifikationer, som betingas av den nödvändiga förenklingen och koncentrationen av förvaltningen.

Enligt 14 § förslaget till ny kyrkofondslag kan byggnadsförskott utgå till pastoraten. Bestämmelserna härom äro enligt min mening tillfredsställande. Intet nämnes emellertid i lagtexten om sådant förskott beträffande allmänt kyrkohemman. Icke heller av motiveringen framgår det med full klarhet, hur man tänkt sig denna sak. Enligt min mening är den nuvarande bestämmelsen, att dessa hemman icke kunna erhålla byggnadsförskott, synnerligen olämplig och till nackdel både för hemmanet och för kyrkofonden, vars nettoinkomst av hemmanet blir mindre än som varit möjligt. Måhända har det varit meningen att i administrativ ordning utfärda bestämmelser om förskott till ifrågavarande hemman. Emellertid torde det vara påkallat, att riksdagen uttalar ett önskemål i sådant avseende.

I 25 § förslaget till ecklesiastik boställslagstiftning givas föreskrifter om optionsrätt för arrendator. Dessa överensstämma i huvudsak med nuvarande bestämmelser, men den skillnaden föreligger, att medan det för närvarande är myndigheterna, som med ledning av boställsnämndens arrendevärdering fastställa arrendevillkoren, det enligt förslaget skulle bli pastoratet, som hade denna befogenhet. Det är uppenbart, att den föreslagna anordningen medför, att arrendatorns ställning blir mycket mera äventyrlig än för närvarande. Inom ett pastorat kunna mångahanda synpunkter göra sig gällande, icke alltid av saklig natur. Än kan det vara önskan att lätta en tillfällig depression, än kan det vara personlig vänskap eller ovänskap. Sådana omständigheter böra emellertid icke få inverka på arrendatorns rätt. En särskild anordning bör därför vidtagas för att slita tvister om optionsrätt i de fall, då pastoratet och arrendatorn icke kunna komma överens. Det synes vara ur alla synpunkter lämpligast, att boställsnämnderna få slita dessa tvister.

På grund av det nu anförda får jag hemställa,

1) att riksdagen måtte med bifall till propositionen i övrigt dels avslå andra stycket i 69 § förslaget till ecklesiastik boställsordning, dels ock antaga 25 och 28 §§ samma förslag i följande ändrade lydelse:

25 §.

1. Därest arrendator — — — företrädesrätt, att ånyo arrendera detsamma på skäligen villkor (optionsrätt) — — — utgång.
2. Har — — — arrendet.

3. Finnes boställe eller del därav med större fördel kunna nyttiggöras antingen genom upplåtelse under ett arrende med annan egendom eller ock annorledes än genom utarrendering, äger optionsrätt ej rum. I fall, som nu sagts, skall arrendatorn icke äga erhålla ersättning för mistning av optionsrätten. Om bostället — — — vill bruka.

4. Optionsrätt — — — skogsmark.

5. Ej — — — verkan.

6. Bestämmelserna — — — arrendekontraktet.

28 §.

Boställsnämnd — — — och jord.

Tvista pastorat och arrendator angående optionsrätt, skilje boställsnämnden mellan dem.

Stanna — — — ordförandens.

2) att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att beträffande de allmänna kyrkohemmanen lika vidsträckt rätt till förskott ur kyrkofonden föreskrives, som i propositionen föreslagits i fråga om lönebställen.

Stockholm den 5 april 1932.

Gustav Johanson,
Hallagården.